

Baluwa ninɔ Pɔlɔ ukpikilya ndi Bakɔlɔsai Likpɛmɛka la mambwa

Baluwa ninɔ Pɔlɔ ukpikilya ndi bakilisito ba Kɔlɔsi nimɛ. Kanogagɛ ndi iyi kɛ bɛyɔ, luki limoti, ɛkana ndi bɛ Bakilisito niɓɔ kɛ bɛyɔ ba bakigwinonogo yapɛ ka baya. Epafalasi ninɔ bakpakyana ndi na iyi nɔ ɛbikyaga ndi mbeyi Mongoni Manza. Kumbusa wa byanga, batɛ bagɔgɔ бага ndi gɔni ka Kɔlɔsi, bɛpá ndi mɛtɛɛ di na Mongoni Manza ninɔ Epafalasi ɛpá ndi. Bɛbikya ndi bɛ mɛtɛ yi ninɔ okwononi kainisoniso na muhukuso pisi ko Kunzi, okwononi ubibisi bamalaika, na makpɛmɛka magɔgɔ ninɔ ukitogi bambanzɛ. Bɛbikyaga gɔni ndi bɛ okwononi bikusisi, na bɛ bokokwononigɛ kalya malili masi.

Niyɔ Epafalasisi ɛkana ndi likpɛmɛka li nilɔ, aga ndi katakanya Pɔlɔ kɛ a ndi mino ka bɔlɔkɔ ka Lɛma, atɛmbulyaga. Kɛwa wa, Pɔlɔ ukpikilya ndi Bakɔlɔsai baluwa yi nimɛ, kaɛbikya bɛ baya ka Kilisito aka yɔ akwanana kapá mɛmbanzɛ muhukuso.

Yigbananaga ya kitabɛ yi niyi:

Yuuso 1:1-2

Malɛmba kaigiso ibiba 1:3-14

Kilisito ni wani, agya iki? 1:15-2:19

Ɔbili wambiya pa imoti na Yeso-Kilisito 2:20-4:6

Yuuso ya mulibo 4:7-18

Pɔlɔ akaumuusogo Bakɔlɔsai

¹ Imi Pɔlɔ, atutumbwa ka Yeso-Kilisito pisi ka sipananiso ko Kunzi, pa imoti na momosu beyo ka Timotio,

² takamukpikilyo ifunu livananza ko Kunzi nilo ka Kolosai balɔwa yi nimɔ, ifunu kɔ, ma bomomосу ba lingunɔ ka Kilisito. Obosu Kunzi amupɔ iziyɔ na maziyo.

Pɔlɔ akamigisya Kunzi ibiba

³ Tamigisyaga Kunzi ninɔ Abaki Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito ibiba ko bulya kunu bongbinga basi wa tikaga mino kamulumbilya.

⁴ A beyo, tukonito bi mongoni ma baya kunu ka Yeso-Kilisito, na sipananiso niso ma nosu ka batɔ ko Kunzi basi.

⁵ Ngbingo yi ninɔ Mongoni Manza nimo a manzina ma lingunɔ amusilya ndi mino ka mambwa, mibatɔ ndi niyo Kunzi amubungusilyo kugɔ wa lisyɛ. Baya kunu na sipananiso kunu a sakipiko ka mutamanagi mi nimo.

⁶ Mongoni Manza mi nimo akomisikono, anidukulogo kabukuta masolo ka obili wasi. A madɔngoni begeyo agya ndi mino luga kunu katukya ka lisyɛ nilo mukana ndi mino ka nganga ya mambwa mongoni ma iziyɔ ko Kunzi. Mandunga ndi lingunɔ la iziyɔ yi niyo.

⁷ Wai-dosu wa ligubo beyo ka Epafalasi no amuwonisila ndi likpumuka li nilo. Iyi a mugyaligubo wongbingbili ka Kilisito ko bulya kunu.

⁸ Iyi no atimibisi bi beyo Limbengi-Lotu amupɔ ndi mino sipananiso luga kunu.

⁹ Kinili, ibusu tamulumbilyaga goni bongbinga basi katukya ka lisyε nilo aka lo tukana ndi mino mongoni kunu. Takungaga Kunzi ambe amumibisi sipananiso kaki pisi ka Limbengi-Lotu nilo apaga bugegele na yimibo.

¹⁰ Kuwa wa-go-wa obili kunu akwanana kabosilo Mombukwono-dosu, managya bongbinga basi nilo a lanza ko misa kaki. Mabukuta kuwa masolo dididi ma yigya yanzanza, midukulaga kamiba Kunzi binza.

¹¹ Takakunga ambe amutumisi na ngu ya ibiba kaki, iba miki na adala munda kokibyoyigyoyiso yasi.

¹² Mumigisilyoni Obosu Kunzi ibiba na igyagya, iyi nino amupa ngu kainisono na lidodo nilo asma ka bungama ba bungbanganya ko bulya ka batu kaki.

¹³ Iyi no atinyogo ndi ko ngu yo biti niyo atidita ndi binvi, atigulyisa ka bungama ko Mikaki mupaka.

¹⁴ Takulikanaga pisi ku kaki, tinisana na mupilya ma banye pisi ku kaki goni.

Kilisito na ligubo kaki

¹⁵ Kilisito ni likingyosi ko Kunzi nino takaminagigu. Iyi no a puta ka makpumuka masi nimo Kunzi agya ndi.

¹⁶ A beyo, a pisi ku kaki yo Kunzi agya ndi mino makpumuka masi nimo kugu wa lisyε na nimo ka litombu, nimo inisonogo na nimo kinisonogigu, iki ngu ka bamalaika, batu bakpukpu, bangama na batu bo ngu. Pisi ku kaki aka na ko

bulya kaki, Kunzi agya ndi makpɔmɔka masi mi nimo.

¹⁷ Kilisito a ndi kambwa wa makpɔmɔka masi, pisi ku kaki luki lasi a ka po yi.

¹⁸ Iyi ni ma ma nzɔyi, nzɔyi yi niyo ni Kanisa. Iyi no a mɔpɔnganagi wa obili wambiya. A pɔta, mutɔ wa mambwa kopupa ka mbuku. Igyonosa ndi beyo kye iki mutɔ wa mambwa ka bopisi bayasi.

¹⁹ A beyo, Kunzi apa ndi kaiko mutumo kɔso ko Mikaki.

²⁰ Apa ndi kaukanana na obili wasi pisi ku kaki. Ko pisi ya bangɔ ko Mikaki niyo adukaga ndi ka musalaba, Kunzi upa ndi maziyo ka makpɔmɔka masi iki ka litombɔ ikani kugɔ wa lisyɛ.

²¹ Ka bɔndɛli ndi, ibunu ma gɔni ndi byi no Kunzi. Ma ndi bomuyoniso kaki pisi ka mutamanagi na yigyɔ yanyɛ.

²² Luki limoti, ko pisi ya kukwaku nikwo Mikaki okwa ndi ka nzɔyi, Kunzi ukonononi na ibunu kye wipupisoni kambwa kaki bitu, bingɔ ni kegɔ wa bamuyoyiso mino.

²³ Luki limoti, okwononi kaiko ka baya, bakamaga na bakisulyo bingbufu. Makopilyonitogɔ mɔgongɔ ka mutamanagi nimo minisana ndi nomu katukya wa mukana ndi mino Mongoni Manza. Mongoni Manza mi nimo ibikyaga ndi ka batɔ basi ba obili. Imi Polo, niitoni kuwa mɔgya-ligubo yi.

Yigyogyisa ka Polo ko bulya Kanisa

²⁴ Mbiya wanu, nakogwa magyagya ka yigyogyisa niyo nakalya ko bulya kunu. A beyo, pisi ka nzayi kami, nakotulyoso nilo ozongi ka yigyogyiso ka Kilisito ko bulya nzayi kaki, isi ni Kanisa.

²⁵ Niitoni mugya-ligubo wa Kanisa, kabyenene na ligubo nilo Kunzi epa ko bulya kunu: etikoku kabikyaga likpumuka kaki lasi.

²⁶ Likpumuka li ni dikidi niyo usumilya ndi batu basi bikipu, luki limoti upupisilyo kuwa batu kaki mbiya wanu.

²⁷ A beyo, Kunzi a ndi kapa kaumibiso isi yo dikidi niyo yanza na ya izangiya, niyo obungusyaga ndi ko bulya ka batu basi. Dikidi yi niyi: Kilisito a kuso kunu, amupa mutamanagi be mikatu ndeke ka ibiba ko Kunzi.

²⁸ Kinili, takauwonisilo batu basi ambe Kilisito ni wani. Tanutukusyo basi motili na kauwonisilo yikaka-yikaka na yimibo yasi, iba mutu wasi angati ka baya pisi kamatikana na Kilisito.

²⁹ Kinili, nakagya ligubo, na nulanana no ngu niyo otukyoku ka Kilisito. Ngu yi niyo akagya ligubo kuso kami binza.

2

¹ A beyo, nakapa be wiboni ambe nakananana yapu ko bulya kunu, ko bulya ka bakilisito ba Laodikia, na ko bulya ka batu bagogo basi nibo bakaneminigu ndi.

² Nakapa ambe mambengi kabu iki mutumo, biko luki limoti ka sipananiso, biki butumo na yimibo niyo yikitanaga. Kinili, bakwanana

ndeke kaiba dikidi ko Kunzi. Dikidi yi niyo ni Kilisito mombukwana-daki yi.

³ Izangiya yasi ya yimibo na bugegela ko Kunzi a ya kisma kuso kaki.

⁴ Nakamubikya beyo iba mumbanzu kamubonitogu no bobulo baya payaya.

⁵ Kiko gutugu ni takegu pa imoti na ibunu ka nzuyi, ta pa imoti na ibunu ka limbengi. Na na igyagya kamumina beyo mo mino bakamaga bingbu na bakisulyo ka baya ka Kilisito.

Obili ka bakilisito

⁶ Yeki mafinikyononi Yeso-Kilisito abe Mombukwono-dosu, wikoni kuwa bumatikana aka pa imoti na iyi.

⁷ Wikoni baktikitilyaga kuso kaki, mapiko obili kunu wasi kugu kaki, mikoni bongbinga basi bakipiko kuge ka baya kabyenene na mutwi nimo mukana ndi. Wikoni goni butumo na limbengi libibiso.

⁸ Wibuulyonito, mumbanzu kamubonitogu na munzina ma kuboboku na ma payaya. Yimibo yi niyo ipiko kugu wa yigya ka bambanzu, kugu wa mutuu nimo bambanzu bobiso ka obili ni kegu kugu ka Kilisito.

⁹ A beyo, Kunzi mombukwana-daki yi ita mumbanzu pisi ka Kilisito, amutumo bidela kuso kaki.

¹⁰ Minisononi na masi pisi ku kaki, iyi ni ngama ka bangama na a kugu wa masi.

¹¹ Na bata, pisi ka matikana na Yeso yo bamuko mino. Simaiso si niso kegu niso bambanzu

bakogo na maboku, luki limoti, a niso apunya ka Kilisito, niso atikulaga ka bunye.

¹² Pisi ka ibatiso, bamulumboni pa imoti na Kilisito, mopupoku pa imoti na ibu goni ka mbuku. A beyo, mobinikyononi ngu ko Kunzi niyo apupisa ndi ka mbuku.

¹³ Ka bundeli ndi, ma ndi abe bamanda ko bulya bunye kunu na kye ma livananza nilo bakukogigu. Luki limoti, mbiya wanu Kunzi amuponi bata obili wambiya pa imoti na Kilisito. Atipilya bunye kusu basi.

¹⁴ Alimogoni ndi balawa wo lubu nino atisungulyaga ndi kye takagyagigu ndi mutuu. Alimogoni ndi balawa yi nino pisi kabangilaga ka musalaba.

¹⁵ Kinili, Kunzi ukupyoni ndi bangama ngu, akupya goni ngu ya bunye. Unyo gongu kunzi, ukpokyoniso bingboo abe batu ba boloko ko dumo wa ibiba ko Mikaki.

¹⁶ Kinili, mumbanzu kamusombisonitogu ka nilo makalya ikani ka nilo makomwo ikani ko bulya yinga sipakala, gutugu kabikila timba ikani Lisyela kimumbiso.

¹⁷ Makpumuka nimo masi a asi abe mulundu ma likpumuka nilo akwanana ndi kodoku, luki limoti likpumuka la lingunu ni Kilisito aka.

¹⁸ Mutu gutugu bemoti aka nino inisaga abe mutuu wa kisiso na nino ubibisogo bamalaika, kamusombisonitogu. Inguo ya mutu nino igumyaga kugbe ko bulya bonziki nibayo alutaga, anibiba na tamanaga ya payaya niyo ya limbanzu.

¹⁹ Kegu iyi wakigwinonogo na Kilisito nino a

se iyi mu. Nzuyi yasi ikaga na ngu ko bulya ka Kilisito. Iyi no ozukonogo moziko na siso pa imoti kye angati beyo Kunzi apaga mino.

Kokwo no kopupo ka mbuku pa imoti na Kilisito

²⁰ Mokwoni ndi pa imoti na Kilisito, makulikanaga ka mutuu nimo bambanzu bobiso ka obili. Ko bulya iki yo ma bata mino kaigya abe makiko batu ba obili yi nimu? Ko bulyo tino yo makapa bata mino mutuu nimo bambanzu bobiso, nimo akabikya be:

²¹ «Wakolyonito» ikani «Wakokingyonito» ikani «Wakovilonito!»

²² Mutuu mi nima a ko bulya makpumuka masi nimo aputikanaga bikwa kani botumiyini. Nimo a asi mutuu nimo aka mo bambanzu bobiso ka obili na yigya ka bambanzu aka.

²³ A beyo, mutuu mi nimo inisogo abe kika na yimibo, kye akungaga be bobibisi yigya ka bambanzu, kaisiso na kaigyogyiso nzuyi. Luki limoti, nilo kakwananigu kakpingba musasa ma nzuyi.

3

¹ Mopuponi ka mbuku pa imoti na Kilisito. Kisoni neki makpumuka nimo a kugu wa lisyε, ku Kilisito a mino wakiko ka kambanzikaniko ko Kunzi.

² Wiponi kugbe ka makpumuka nimo a kugu, ni kugu ka nimo kunu ka litombu.

³ A beyo, mokwoni ndi, obili kunu a wakisuma pa imoti na Kilisito kuso ko Kunzi.

⁴ Ɔbili kunu walingunɔ kɔwa ni Kilisito. Niyo opuponoku ndeke, mopupana kɔwa ndeke na ibɔ ka ibiba kaki.

Ɔbili wambiya pa imoti na Kilisito

⁵ Wosoni neki likpɔmɔka la Ɔbili lasi nilɔ a kɔsɔ kunu: bɔɔfanda, likpɔmɔka la mɔsugu, tamanaga yanye, mɔsasa manye na limbengi bikpo ko bulya mukumbo, niyo a mɔɔngɔni abe bɔnye subibiso gbilitɔ.

⁶ Yigyɔ yanye yi niyo, alikyaga ngbɔta ko Kunzi kugu ka niɔ bobunogo mɔtɔu kaki.

⁷ Ibunu magyaga ndi begyeɔ wa mikaga ndi mino ka bɔnye bi niɔ.

⁸ Luki limoti mbiya wanɔ, wosoni kɔwa gɔni nimana masi: bɔngbɔta, simuyoniso, ɔiya, mosikoni na mɔnzina manyenye kopupa ka nokɔ kunu.

⁹ Bikyonogoni likpɔmɔka la lingunɔ aka kye masoni ndi Ɔbili kunu wandeli na yigyɔ yi.

¹⁰ Mimokisyoni yigyɔ yambiya, ma batɔ bambiya niɔ Kunzi ninɔ agya Ɔbili, uitisogo bambiya bongbinga basi ka likingyosi kaki. Ko pisi yi niyo, makwanana kamiba binza.

¹¹ Kinili, yigbananaga kegɔ bata luga ka Bayuda na niɔ bakegɔ Bayuda, ka niɔ bikusisogo na niɔ bakikusisogigu, bobiko na basenzi, ka bosunzu na niɔ bakegɔ bosunzu. Luki limoti a kɔwa Kilisito aka ninɔ a masi na kɔsɔ ka batɔ basi.

¹² Ma batɔ ko Kunzi. Amuponi ndi, ipunilyaga yo kunu. Kinili, mokwononi kaiko na limbengi lokumbu, nilɔ lansa, lakisiso, lawese na linda.

¹³ Kibyononi, mapilyana bongbinga basi kika kani mumbanzu a na likpamuka na bengeni. Pilyononi beye Mombukwono-dosu amupilya ndi mino ibunu.

¹⁴ Kakitaga nilo lasi, wikoni na sipananiso kye isu so a muligi nimo akamumumula binza pa imoti.

¹⁵ Maziyo ka Kilisito ananagi mambengi kunu. Kunzi amamakaga ka maziyo mi nimo kye ma luki limoti. Mumigisilyogoni ibiba bongbinga basi.

¹⁶ Munzina ka Kilisito iki kuso kunu na lingama li lasi. Wonisilononi, manatiwana na yimibo yasi. Mumbimbilyoni Kunzi mambu dididi ni manabibiso beye Limbengi-Lotu iko mino kamuwonisilo.

¹⁷ Likpamuka lasi nilo makagya ikani kabikya, gyoni masi ko lino ka Mombukwono-dosu Yeso, manabibiso Obosu Kunzi pisi ka kaki.

Yigya yambiya niyo ka batu ko Kunzi

¹⁸ Ibunu boko aaa, hubongoni bombunyonu beye okwononi mino kagya kambwa ka Mombukwono-dosu.

¹⁹ Ibunu baluku aaa, huponi boko kunu kani makegu kaanyakilya.

²⁰ Ibunu bomiki aaa, humukononi bobonu na bomonu ka makpamuka masi kye a likpamuka nilo Mombukwono-dosu apaga.

²¹ Ibunu bababa aaa, makulyisonitogu bomikunu kumbu kye bakodikogoni.

²² Ibunu bosunzu aaa, humukononi bamombukwana-donu nibana kunu ka litombu ka makpamuka masi. Makobongonitogu asi

misa kabu aka be kye bamubibi, luki limoti gyoni mutuu kabu na limbengi lanza ko bulya kubangaku kunu ka Mombukwono-dosu.

²³ Masi nimo makagya, gyoni na limbengi limoti abe makika kagyilya Mombukwono-dosu ni makegu kaugyilya bambanzu.

²⁴ Wiboni binza ambe Mombukwono-dosu amupatu ndeke mukalya nimo ubisilyo batu kaki kugu wa lisyε. A beyo, Mbukwano-donu walinganu nino mikaga kagugubyo ni Kilisito.

²⁵ Luki limoti, nino agyaga bunye, inisana ndeke na mukalya ma bunye nibo agyaga ndi, kye Kunzi uminaga iyi batu basi mudongoni aka ko misa kaki.

4

¹ Ibunu bi nibo ma na bosunzu, hugyoni bosunzu kunu binza na ka bungbingbili. Wiboni binza ambe ma goni ibunu na Mbukwonu kugu wa lisyε.

Mutiwi

² Wigwinonogoni na malumba. Makika kalumba, makuponitogu, manamigisilya Kunzi ibiba.

³ Tilumbilyonito goni ibusu ambe Kunzi atihukulyi pisi kabikyaga likrumaka kaki na kabikyaga dikidi ka Kilisito. A beyo, na mbiya wanu ka boloko ko bulyo yi niyo.

⁴ Ilumbilyoni neki ambe nabikyagi dikidi yi niyo na kaibisiso isi yi bingbangangya beyo okwononi mino be nagyi.

⁵ Wikoni na yimibo kambwa ka batu bi nibo bakonoboilygu. Ngingo wasi nino minisono

mino na ngala kabikyaga likpɔmɔka ko Kunzi, bikyogoni beyo okwononi mino.

⁶ Okwononi be mɔnzina kunu iki bongbinga basi manza na ma izangiya, iba wiboni kasikisya mutɔ wasi likpɔmɔka beyo okwononi mino.

Yuuso ya mulibo

⁷ Momosu beyo ka Tikiko nɔ amɔpɔga kɔwa banɔ mongoni kami masi. A momosu wa sipananiso, mɔgya-ligubo walingunɔ, wai ninɔ tagyaga na iyi ligubo ko Mombukwono-dosu.

⁸ Namutikilyi ya kaki ko bulyo yi niyo ambe amɔpɔgi mongoni kusu, amutumisa mambengi.

⁹ Nutiki iɔ na mɔva-kukunu bemoti beyo ka Onesimo. A wai mɔpaka na mutɔ walingunɔ. Iɔ kɔwa bɔ bamuzukilyogo lasi nilɔ okitonogi bi kunɔ.

¹⁰ Alisitaliko ninɔ ta na iyi ka bɔlɔkɔ amumuusogito. Maliko ninɔ mɔbubugɔ ka Balanaba amumuusogito gɔni. (Beyo namupɔ mino mutɔ ko bulya ka Maliko, kamusilyo, magya binza).

¹¹ Gutugɔ Yeso aka ninɔ ina be Yusuto amumuusogito gɔni iyi. Luga ka Bayuda niɔ boboilyi bi, niɔ basaa aka bɔ ba pa imoti na imi ka ligubo la Bungama ko Kunzi. Iɔ gɔni bɔ baketumisa limbengi.

¹² Mɔva-kukunu beyo ka Epafalasi amumuusogito gɔni. A mɔgya-ligubo ka Yeso-Kilisito, amulumbilyaga bongbinga basi na kekele be kye wikoni bakamaga yapɔ ka baya, misisilogo kangata kɔsɔ yi, miko bakitulya kagya bongbinga basi sipananiso ko Kunzi.

13 Nakwanana kapupilyo bɔdɛmɔ ambe akaigyogyiso kugbe ko bulya kunu na ko bulya ka bomomосу niɔ ka gɔdɔ wa Laodikia na ka ninɔ wa Iyelapoli.

14 Wai-dosu beyɔ ka mɔnganga Luka iɔ na Dima bamumuusogito gɔni.

15 Tumuusogito bomomосу ba Laodikia pa imoti na momosu beyɔ ka Nimifa na batɔ ba kanisa niɔ bamumukanaga ka ndaɔ kaki.

16 Makatangulaga balɔwa yi nimuna, mukitisi-lyogo gɔni batɔ ba kanisa ya Laodikia. Ibunu matangulaga banɔ gɔni ninɔ nutikilya ndi iɔ.

17 Mubikyoni Alikipɔ be: «Buulyogo, wagya binza ligubo ka Mombukwono-dosu niɔ bɔpá ndi.»

18 Imi Pɔlɔ nɔ namukpikilyi yuuso yi niyi na maɔkɔ kami: namumuusogito. Makobusolonito be na ka bolokɔ.

Maziyɔ ko Kunzi iki pa imoti na ibunu.

AGUMƐ WAMBIYA

Lika: AGUMƐ WAMBIYA (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lika

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

f796df90-b7da-5393-9b93-c756eba4e5d6